

Radovan Sremac

MATIČNE KNJIGE IZRAELSKE BOGOŠTOVNE OPŠTINE U ERDEVIKU

Apstrakt: Jevreji u Erdeviku (Opština Šid) se prvi put pominju tokom prve polovine 19. veka. Njihov broj se od tada stalno povećavao, od 10 osoba tokom 1847. godina do 55 osoba do 1900. godine. Tokom 20. veka njihov broj naglo opada. Jevrejska veroispovedna opština u Erdeviku je osnovana 1883. godine, a obuhvatila je Erdevik, Bingulu, Čalmu i Divoš. Svi erdevički Jevreji koji su početak rata dočekali u selu stradali su u Holokaustu. U selu je sačuvano jevrejsko groblje sa 42 groba. Matične knjige Izraelske bogoštovne opštine u Erdeviku sačuvane su za period 1849–1940. godine. Sve matice imaju obrasce, sa legendama na srpskom jeziku, pisane latinicom. Gotovo svi upisi su na nemačkom jeziku, a u svega par slučajeva prezime je pisano srpskom transkripcijom. Matične knjige se danas čuvaju na dva mesta – Istorijski arhiv "Srem" Sremska Mitrovica i Mesna kancelarija Erdevik.

Ključne reči: Jevreji, Erdevik, Šid, matične knjige, rođeni, venčani, umrli

Erdevik se nalazi u zapadnom delu Srema, na obroncima Fruške gore. Pripada Opštini Šid a jedno je od njenih najvećih naselja. Kao naselje je prvi put zabeležen 1351. godine (Popović 1950: 61). Godine 1702, selo ima više od 100 srpskih kuća. Te godine, za Erdevik je zapisano: „Mesto ima prelep položaj. Posle Karlovačkog mira vratili su se mnogi da bi u njemu sagradili kuće. Budući da je porastao i po broju stanovnika i po broju kuća, Erdevik je sada jedno od najlepših mesta u Sremu. To privlači i one iz najudaljenijih krajeva da se u njemu nastane. Oni između sebe trguju, a neki čak počinju da otvaraju radnje“ (Jačov 1990: 38).

Izuzetno povoljan strateški položaj mesta je rezultirao stalnim povećanjem broja stanovnika (Đurčić 1984: 242):

Godina	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1931	1948
Broj stanovnika	3496	3277	4029	4613	5018	5255	4869	3864

Broj Jevreja u Erdeviku:

Godina	1847	1850	1857	1880	1900	1910	1931	1941
Broj Jevreja	10	31	40	53	55	48	19	oko 50

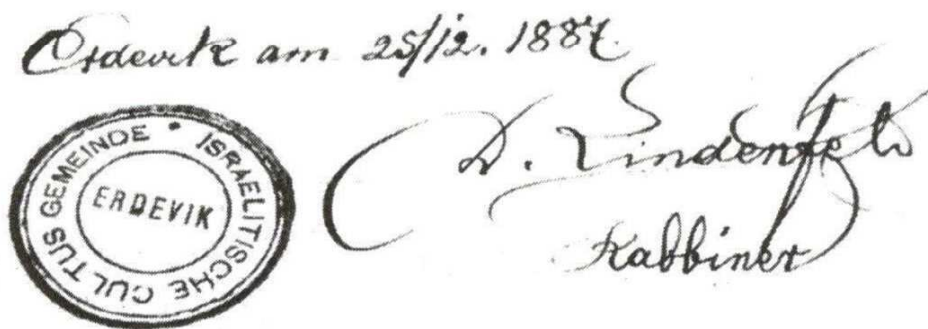
Ne uzimajući u obzir lica rođena tokom treće i četvrte decenije 19. veka a naknadno upisana u matične knjige rođenih, Jevreji se u Erdeviku prvi put pominju u popisu Jevreja u Sremskoj županiji 1841–1847. godine. U tom periodu, u Erdeviku su živeli David Borovic sa tročlanom porodicom, i Mojsej Grin sa osmočlanom porodicom (Gavrilović 1989: 45). Prema nekim autorima, Jevreji se u Erdeviku pominju i 1833. godine (Šosberger 1998:16).

Jevrejska veroispovedna opština u Erdeviku je osnovana 1883. godine sa sedištem u Erdeviku, a obuhvatala je mesta Erdevik, Bingulu, Čalmu i Divoš. Prvi predsednik Opštine do 1889. godine bio je Josip Štern, zatim od 1889–1918. godine Simon Rozenberg, a od 1918. do početka Drugog svetskog rata, dr Samojlo Bijelić. Erdevička opština je potpadala pod iločki rabinat. Kao rabineri u Erdeviku pominju se David Lindinfeld, Efrajim Francoz i Emanuel Henig.

Skoro svi erdevički Jevreji koji su početak rata dočekali u selu stradali su u Holokaustu. Erdevički tempel je zapaljen 1941. godine.

Pečat erdevičke opštine iz 1912.

Pečat erdevičke opštine i potpis rabinera Lindenfelda iz 1887.

Kuća na mestu erdevičkog templja (Pinkijeva 15, Erdevik)

Matične knjige Izraelske bogoštovne opštine u Erdeviku su sačuvane za period od 1849. do 1940. godine. U nekim godinama se nalaze naknadno upisane osobe rođene pre 1849. U periodu od 1914. do 1930, za godine u kojima nije bilo rođenja, venčanja i smrti, rabiner je to naglasio. Sve matice imaju obrasce, sa legendama na srpskom jeziku, pisane latinicom. Gotovo svi upisi su na nemačkom jeziku. U svega par slučajeva prezime je pisano srpskom transkripcijom.

Matične knjige se danas čuvaju na dva mesta – u Istorijskom arhivu „Srem“ u Sremskoj Mitrovici¹ i Mesnoj kancelariji Erdevik.

Osnovu ovog rada čine podaci o Jevrejima upisanim u erdevičke matične knjige rođenih (bilo da su stanovali u Erdeviku ili u nekom drugom mestu) sa podacima o njihovom braku i smrti. Podaci iz knjiga venčanih i umrlih za osobe koje nisu upisane u erdevičke knjige rođenih dati su u posebnim tabelama (tabele II i III). Radi lakšeg snalaženja, upisi su poslagani prema prezimenu, a ne hronološki (izuzetak je tabela II).²

¹Fond je preuzet 13.09.1976. godine od Mesne kancelarije Erdevik. Matice koje se čuvaju u kancelariji Erdevik predstavljaju duplikate za pojedine godine. Zahvaljujem se matičaru MK Erdevik Danici Savić na ljubaznosti.

²Zahvaljujem se gospođi Mirjani David iz Berkasova na pruženoj pomoći prilikom pisanja ovog teksta.

Tabela I

R. br.	Datum rođenja	Ime	Pol	Prezime	Ime oca	Ime i devojačko prezime majke	Mesto	Datum i mesto venčanja; ime i prezime, (roditelji) i mesto stanovanja supružnika-ce	Datum smrti i mesto sahrane
1.	24.12.1862.	Fani	m	Alajn	Samuel	Neti Švemer	Erdevik		
2.	18.01.1921.	Svetislav	m	Bijelić	Dr. Samojlo	Hania(?) Štokhamer	Erdevik		
3.	04.08.1883.	Mari	ž	Blejer	Abraham	Neti Brejer	Erdevik		
4.	21.10.1881.	Markus	m	Blejer	Adolf	Neti	Erdevik		
5.	11.03.1885.	Hajim Isahar	m	Blejer	Abraham	Neti	Erdevik		
6.	23.01.1912.	Karl	m	Brandajc	Sigmund	Berta Bergl	Čalma		
7.	30.01.1892.	Elizabeta	ž	Braun	Moric	Roza Rozenberg	Erdevik		
8.	20.12.1894.	Đula	m	Braun	Moric	Roza Rozenberg	Erdevik		
9.	1836.	Moric	M	Brejer			Erdevik	27.01.1864. Ilok; Rozi Štern, Ilok	
10.	26.08.1866.	Hajnrih	m	Brejer	Moric	Rozi Štern	Erdevik		25.10.1866. Erdevik
11.	24.08.1867.	Evali	ž	Brejer	Moric	Rozi Štern	Erdevik		
12.	18.02.1871.	Franciska	ž	Brejer	Moric	Rozalija	Erdevik		
13.	22.06.1890.	Julije	m	Vajnberger	Karl	Roza	Erdevik		06.06.1890. Erdevik
14.	08.06.1913.	Geza	m	Vajs	Johan	Ilonka Đarmati	Beočin		

MATIČNE KNJIGE IZRAELSKJE BOGOŠTOVNE OPŠTINE U ERDEVIKU

15.	07.09. 1907.	Helen	ž	Goc	Abra- ham	Katica Klajn	Erdevik		
16.	15.06. 1828.	Bernhard	m	Grin	Moses	Katrina	Erdevik		
17.	25.11. 1839.	Rozi	ž	Grin	Moses	Katarina		21.11.1860. Erdevik; Ignac Gerstl, (Markus), Novi Sad	
18.	20.09. 1842.	Fani	ž	Grin	Moses	Katrina	Erdevik		17.02. 1859. Erdevik
19.	02.08. 1844.	Sali	ž	Grin	Moses	Katrina	Erdevik	17.10.1865. Erdevik; Lazar Klajn, Palanka	
20.	10.01. 1853.	Hani	ž	Grin	Simon	Rozi Roze- nberg	Erdevik		
21.	04.04. 1855.	Lenci	ž	Grin	Simon	Rozi Roze- nberg	Erdevik		
22.	06.08. 1857.	Simon	m	Grin	Simon	Rozi Roze- nberg	Erdevik		
23.	01.04. 1859.	Moric	m	Grin	Simon	Rozi	Erdevik		10.10. 1859. Erdevik
24.	13.09. 1895.	Eva	ž	Grin	Hajnrih	Katarina Roze- nberg	Bingula		30.12. 1897. Bingula
25.	07.09. 1897.	Man	m	Grin	Hajnrih	Kata Roze- nberg	Bingula		
26.	18.06. 1880.	Bernat	m	Epštajn	Jozef	Helene Štern	Bingula		
27.	16.09. 1912.	Vilhelm	m	Epštajn	Samuel	Marija Roze- nberg	Erdevik		29.12. 1912. Erdevik
28.	23.01. 1914.	Fani	ž	Epštajn	Samuel	Marija Roze- nberg	Erdevik		08.12. 1918. Erdevik

29.	20.12. 1916.	Adolf	m	Epštajn	Samuel	Mari Roze- nberg	Erdevik		Preselio se kod strica u Šid. Poginuo kao par- tizan.
30.	21.08. 1867.	Rosalija	ž	Erendi- ner	Simon	Mari Grosman	Erdevik		27.10. 1867. Erdevik
31.	17.12. 1862.	Kati	ž	Kaf	Filip	Juli			
32.	05.04. 1865.	Jakob	m	Kaf	Filip	Juli Dojč	Erdevik		
33.	13.07. 1884.	Beno	m	Kelert	Moric	Leonora Cajzel	Erdevik		
34.	01.12. 1937.	Mindl	ž	Klajn	Pavle	Regina Mor- genštern	Šid		
35.	28.01. 1882.	Šandor	m	Kloper	Aron	Sali Fišer	Erdevik		
36.	25.03. 1821.	Mihael	m	Kon			Erdevik		23.06. 1860. Erdevik
37.	27.02. 1857.	Herman	m	Kon	Mihael	Rozi Štern	Erdevik		18.06. 1860. Erdevik
38.	30.11. 1860.	Moric	m	Kon	Mihael	Rozi Štern	Erdevik	27.03.1883. Erdevik; Gizela Kon, (Salamon i Rozalija), Erdevik	
39.	18.09. 1862.	Kati	ž	Kon	Mihael	Rozi Štern	Erdevik	30.11.1883. Erdevik; Adolf Šmalc, (Vilhelm), Račinovci	
40.	01.07. 1863.	Gizela	ž	Kon	Jozef	Sali	Erdevik		
41.	20.04. 1865.	Beti	ž	Kon	Jozef	Sali Do- nat	Erdevik		

MATIČNE KNJIGE IZRAELSKE BOGOŠTOVNE OPŠTINE U ERDEVIKU

42.	04.05. 1866.	Adolf	m	Kon	Michael	Rozi	Erdevik		19.02. 1882. Erdevik
43.	25.05. 1867.	Juli	ž	Kon	Simon	Resi Šmucer	Erdevik		
44.	11.10. 1867.	Fani	ž	Kon	Jozef	Sali	Erdevik		
45.	31.07. 1869.	Herman Hajnrh	m	Kon	Simon	Tereza Šmutcer	Bingula		
46.	09.07. 1871.	Beti	ž	Kon	Petar	Antonija	Erdevik		
47.	16.03. 1875.	Jakob Samuel	m	Kon	Jozef	Rozalija	Erdevik		
48.	28.09. 1879.	Petar	m	Kon	Gerson	Gizela- Cecilija Lebl	Erdevik		
49.	06.09. 1881.	Gizela	ž	Kon	Gerson	Celi Lebl	Erdevik		05.01. 1883. Erdevik
50.	01.12. 1882.	Hermina	m	Kon	Gerson	Celi Lebl	Erdevik		18.09. 1885. Erdevik
51.	28.03. 1891.	Ginta	m	Kon	Gerson	Cecilija Lebl	Erdevik		
52.	24.05. 1892.	Gerson	m	Kon	Salamon	Regina Epštajn	Erdevik		27.08. 1896. Nemač- ka Palanka
53.	09.11. 1893.	Jakob	m	Kon	Salamon	Regina Epštajn	Erdevik		1942. Jaseno- vac
54.	15.11. 1895.	Adelheid	ž	Kon	Salamon	Regina Epštajn	Erdevik		15.04. 1896. Erdevik
55.	07.04. 1897.	Fani	ž	Kon	Salamon	Regina Epštajn	Erdevik	16.05.1923. Er- devik; Benijamin Fojstner, (Samuel i Etelka), Mitro- vica	

56.	02.07. 1899.	Adolf	m	Kon	Salamon	Regina Epštajn	Erdevik		02.09. 1899. Erdevik
57.	13.05. 1900.	(bez ime- na)	m	Kon	Salamon	Regina Epštajn	Erdevik		13.05. 900. Erdevik
58.	03.05. 1901.	Ignac	m	Kon	Salamon	Regi Epštajn	Erdevik		23.10. 1901. Erdevik
59.	24.04. 1903.	Adolf	m	Kon	Salamon	Regina Epštajn	Erdevik		1942. Jaseno- vac
60.	17.01. 1906.	Lina	ž	Kon	Salamon	Regi Epštajn	Erdevik		
61.	25.11. 1902.	(bez imena)		Kon	Samuel	Berta Ofner	Erdevik		
62.	18.03. 1899.	Roza	ž	Kon	Leopold	Sali Roze- nberg	Erdevik		
63.	/////	Adolf	m	Kon	Mihael	Rozalija Štern	Erdevik		
64.	29.02. 1940.	Slavko	m	Kon	Adolf	Magda Belogor- ski	Erdevik		1942. Stara Gradiš- ka
65.	19.04. 1854.	Moric	m	Lustig	Simon	Leni Grin	Erdevik		30.04. 1860. Erdevik
66.	26.02. 1856.	Hani	ž	Lustig	Simon	Leni Grin	Erdevik	14.11.1876. Erdevik; Samuel Štajner, Erdevik	Erdevik
67.	15.04. 1858.	Salamon	m	Lustig	Simon	Leni	Erdevik		13.04. 1890. Erdevik
68.	20.04. 1860.	Sigmund	m	Lustig	Simon	Leni	Erdevik		16.06. 1861. Erdevik
69.	19.08. 1863.	Kati	ž	Lustig	Simon	Leni	Erdevik	10.01.1888. Erde- vik; Mor Lustig, (David i Kata), Sombor dom 105	30.01. 1922. Erdevik

MATIČNE KNJIGE IZRAELSKE BOGOŠTOVNE OPŠTINE U ERDEVIKU

70.	10.09. 1865.	Moric	m	Lustig	Simon	Leni	Erdevik		03.09. 1866. Erdevik
71.	15.06. 1867.	Rosalija	ž	Lustig	Simon	Lenci	Erdevik		16.08. 1867. Erdevik
72.	15.06. 1867.	Malvina	ž	Lustig	Simon	Lenci	Erdevik		24.09. 1867. Erdevik
73.	20.10. 1868.	Jozef	m	Lustig	Simon	Leonora	Erdevik		28.06. 1900. Erdevik
74.	27.02. 1871.	Emanuel	m	Lustig	Simon	Helene(?)	Erdevik		07.01. 1902. Zagreb
75.	21.09. 1894.	Katarina	ž	Lustig	Maks	Rosa Birman	Erdevik		
76.	07.01. 1926.	Zlata Katarina	ž	Lustig	Dezider	Terezija- Sara Pataki	Erdevik		11.09. 1966. Zagreb
77.	13.12. 1911.	Rosa	ž	Mor- genštern	Adolf	Mina Klopfner	Čalma		
78.	01.03. 1936.	Gabor	m	Mor- genštern	Filip	Linka Mor- genštern	Šid		
79.	12.10. 1844.	Beti	ž	Noj	Mihael	Nanci	Erdevik		
80.	25.06. 1847.	Hani	ž	Noj	Mihael	Nanci	Erdevik		
81.	28.08. 1849.	Sami	ž	Noj	Mihael	Nanci	Erdevik		
82.	07.05. 1852.	Lenci	ž	Noj	Mihael	Nanci	Erdevik		
83.	14.04. 1892.	Izrael Ignac	m	Nojman	Moric	Regina Hubert	Bingula		
84.	26.04. 1893.	Hermine	ž	Nojman	Moric	Regina Hubert	Bingula		
85.	17.05. 1867.	Amalija	ž	Reh(?)	Salamon	Fani Švarc	Erdevik		

86.	01.04. 1902.	Pal	m	Rajh	Sigmund	Kati Rozenberg	Bingula		
87.	28.08. 1903.	Elza	ž	Rajh	Sigmund	Kati Rozenberg	Bingula		
88.	10.08. 1907.	Arnold	m	Rajh	Sigmund	Kati Rozenberg	Bingula		
89.	09.08. 1870.	Julije	ž	Rozenberg	Simon	Ernestin Lebl	Erdevik		05.10. 1889. Kruščić
90.	05.10. 1871.	Roza	ž	Rozenberg	Simon	Ernestin Lebl	Erdevik	13.07.1889. Erdevik; Mor Braun, (Filip), Sivac	
91.	09.03. 1876.	Arnold	m	Rozenberg	Simon	Ernestin Lebl	Erdevik		
92.	07.04. 1876.	Sali	ž	Rozenberg	Simon	Fani Šafer	Erdevik	04.12.1894. Erdevik; Leopold Kon, (Ignac i Fani r. Tabateles), Elemir	
93.	08.01. 1880.	Rosi	ž	Rozenberg	Simon	Fani Šafer	Erdevik		18.10. 1884. Erdevik
94.	16.08. 1881.	Salamon	m	Rozenberg	Simon	Fani Šafer	Erdevik		18.09. 1881. Erdevik
95.	24.12. 1882.	Lazar	m	Rozenberg	J. Simon	Fani Šafer	Erdevik		
96.	11.02. 1885.	Adolf	m	Rozenberg	Simon	Fani Šafer	Erdevik		25.11. 1887. Erdevik
97.	04.10. 1886.	Jakob	m	Rozenberg	Vali	Roza Sulcbah	Erdevik		23.11. 1886. Erdevik
98.	22.10. 1887.	Marija	ž	Rozenberg	Vali-Abr.	Roza Sulcbah	Erdevik	26.12.1910. Erdevik; Samojlo Epštajn (Josip i Elena r. Štajn), Ruma	01.12. 1918. Erdevik

MATIČNE KNJIGE IZRAELSKÉ BOGOŠTOVNE OPŠTINE U ERDEVIKU

99.	24.05. 1890.	Isidor	m	Roze- nberg	J. Simon	Fani Šafer	Erdevik		
100.	15.09. 1890.	Hani	ž	Roze- nberg	Vali	Rozi Sulcbah	Erdevik		15.11. 1890. Erdevik
101.	13.04. 1892.	Leopold	m	Roze- nberg	Vali	Rozi Sulcbah	Erdevik		
102.	23.04. 1892.	Gizela	ž	Roze- nberg	J. Simon	Fani Šafer	Erdevik	25.05.1913. Erde- vik; Oskar Ofner, (Ignac i Rozalija r. Heš), Kisač	
103.	02.09. 1908.	Simon	m	Roze- nberg	Jakob	Belti Kraus	Divoš		
104.	07.08. 1912.	Paul	m	Roze- nberg	Lazar	Riza Cukor	Erdevik		
105.	31.05. 1918.	Teodor	m	Roze- nberg	Lazar	Eugenija Brandajc	Čalma		
106.	10.03. 1918.	Lili	ž	Roze- nberg	Lazar	Riza Cukor	Erdevik		
107.	05.09. 1873.	Artur	m	Roze- nberger	Sima	Jozefina Lebl	Erdevik		
108.	18.05. 1817.	Fani	ž	Roze- nberger			Erdevik		
109.	21.02. 1890.	Regina	ž	Rolberg	Mor	Johana Holender	Erdevik		
110.	17.12. 1891.	Lajoš	m	Rolberg	Mor	Johana Holender	Erdevik		
111.	19.01. 1882.	Rezi	ž	Rotmiler	Samuel	Hani Harer	Pusta Tapula Erdevik		01.02. 1882. Erdevik
112.	07.01. 1886.	Netli	ž	Rotmiler	Moric	Helena Lefler	Bingula		
113.	28.06. 1888.	Fani	ž	Rotmiler	Moric	Helena Lefler	Bingula		28.04. 1889. Erdevik
114.	04.09. 1913.	Nora Mirijam	ž	Semeli	Eden	Sofi Abe- les	Budim- pešta		
115.	08.09. 1896.	Geza	m	Singer	Samuel	Hani Kon	Erdevik		22.01. 1897. Erdevik

116.	01.03. 1898.	Gizela	ž	Singer	Samuel	Helene Kon	Erdevik		
117.	02.07. 1889.	Irma	ž	Sulcbah	Gerzon	Ženi Švab	Erdevik		26.08. 1889. Erdevik
118.	30.10. 1890.	Leopold	m	Sulcbah	Joži	Mari Braun	Erdevik		04.11. 1890. Erdevik
119.	06.12. 1891.	Helen	ž	Sulcbah	Gerson	Ženi Švab	Erdevik		1944. Aušvic
120.	07.08. 1892.	Bela	m	Sulcbah	Jozef	Mari Braun	Erdevik		
121.	20.06. 1893.	Šandor	m	Sulcbah	Jozef	Mari Braun	Erdevik		
122.	23.06. 1894.	Seren	ž	Sulcbah	Gerson	Eugenija Švab	Erdevik		05.07. 1894. Erdevik
123.	14.04. 1895.	Deso	m	Sulcbah	Jozef	Mari Braun	Erdevik		
124.	18.07. 1895.	Leopold	m	Sulcbah	Gerson	Eugenija Švab	Erdevik		
125.	28.04. 1898.	Jakob	m	Sulcbah	Gerson	Ženi Švab	Erdevik		08.05. 1898. Erdevik
126.	06.04. 1921.	Arnold	m	Sulcbah	Leopold	Erna Vildfojer	Erdevik		
127.	11.04. 1924.	Katica	ž	Sulcbah	Leopold	Erna Vildfojer	Erdevik		
128.	20.07. 1926.	Johana	ž	Sulcbah	Leopold	Ernestin Vildfojer	Erdevik		
129.	12.04. 1931.	Hermina	ž	Sulcbah	Leopold	Ernestin	Erdevik		
130.	18.09. 1933.	Neti	ž	Sulcbah	Leopold	Ernestin	Erdevik		
131.	08.08. 1881.	Roza	ž	Ferber	Moric	Kati Epštajn	Erdevik		
132.	09.06. 1870.	Markus	m	Fišer	Salamon	Regina	Erdevik		

MATIČNE KNJIGE IZRAELSKJE BOGOŠTOVNE OPŠTINE U ERDEVIKU

133.	03.02.1900.	Jakob	m	Francoz	Ahajm Efrajm	Fani Štern	Erdevik		
134.	24.10.1913.	Frida	ž	Fink	Jakob	Adela Kritcler	Ilok		
135.	11.05.1911.	Julije	m	Halem	Izrael	Mina Rozenrauh	Erdevik		
136.	11.05.1911.	(bez imena)	m	Halem	Izrael	Mina Rozenrauh	Erdevik		17.05.1911. Erdevik
137.	14.12.1882.	Kati	ž	Han	Lazar	Juli Hendler	Ljuba		
138.	12.10.1884.	Regina	ž	Han	Lazar	Julina Hendler	Ljuba		28.10.1961. Kaštel
139.	15.04.1820.	Adolf	m	Hendler			Ljuba		
140.	14.09.1849.	Leopold	m	Hendler	Adolf	Kati Fuks	Ljuba		
141.	23.10.1852.	Filip	m	Hendler	Adolf	Kati Fuks	Ljuba	23.04.1879. Erdevik; Jeti Hubert (Izrael i Juli r. Štern), Erdevik	
142.	20.11.1856.	Jakob	m	Hendler	Adolf	Kati Fuks	Ljuba		
143.	23.10.1860.	Juli	ž	Hendler	Adolf	Kati Fuks	Ljuba	15.05.1881. Ljuba; Lazar Han (Sigmund i Klara r.Fuks), Sot	01.11.1924. Ljuba
144.	18.10.1865.	Sali	ž	Hendler	Adolf	Kati Fuks	Ljuba		
145.	12.08.1867.	Jakob	m	Hendler	Adolf	Katrina	Ljuba		
146.	23.11.1869.	Leopold	m	Hendler	Adolf	Katarina Fuks	Erdevik		
147.	11.01.1874.	Herman	m	Hendler	Adolf	Katrina	Ljuba		
148.	10.02.1882.	Herman	m	Hendler	Filip	Jeti Hubert	Erdevik		

149.	02.03. 1883.	Rozi	ž	Hendler	Aron	Sali	Ljuba		
150.	24.08. 1884.	Jozef	m	Hendler	Aron	Sali	Ljuba		
151.	15.08. 1886.	Eva	ž	Hendler	Filip	Jeti Hubert	Šašinci		
152.	01.01. 1887.	Salomon	m	Hendler	Adolf	Sali Hendler	Ljuba		
153.	31.07. 1893.	Franc	m	Hendler	Dr. Ber- nat	Ernestine Braun	Erdevik		
154.	24.03. 1896.	Karl	m	Hendler	Dr. Ber- nat	Tereza Trebic	Erdevik		
155.	11.08. 1913.	Pinkas	m	Hendler	Anton	Rozi Rotman	Ilok		
156.	30.09. 1913.	Matilda	ž	Hendler	Moric	Jolan Špiro	Ilok		06.10. 1913. Ilok
157.	16.12. 1930.	Pepi	m	Hendler	Josip	Ester	Erdevik		1942.
158.	16.12. 1930.	Filip	m	Hendler	Josip	Ester	Erdevik		1942.
159.	01.04. 1885.	Flora	ž	Herš	Jakob	Mari	Erdevik		
160.	10.01. 1887.	Jozefina	ž	Herš	Jakob	Mari Fišer	Erdevik		
161.	24.09. 1879.	Izrael	m	Hirt	Bernat	Rozalija	Erdevik		
162.	24.09. 1908.	Juliška	ž	Hirt	Isidor	Rozika	Erdevik		
163.	11.10. 1861.	Jeti	ž	Hubert	Izrael	Juli Štern	Bingula	23.04.1879. Erde- vik; Filip Hendler, (Adolf), Ljuba	
164.	30.03. 1870.	Jozef	m	Hubert	Izrael	Julijana Štern	Bingula		16.12. 1872. Bingula
165.	03.03. 1873.	Regina	ž	Hubert	Izrael	Julijana Štern	Bingula	13.01.1891. Bin- gula; Moric Noj- man (Jakob i Juli r. Rajter), Bingula	

MATIČNE KNJIGE IZRAELSKJE BOGOŠTOVNE OPŠTINE U ERDEVIKU

166.	05.08. 1875.	Izrael	m	Hubert	Leopold	Jozefina	Erdevik		
167.	21.08. 1913.	Mikloš	m	Šateles	Ignac	Seren Nojman	Beočin		
168.	30.08. 1906.	Julije	m	Šafer	Bela	Roza Tajdina	Erdevik		
169.	21.03. 1913.	Stefani	ž	Šafer	Bela	Ela Vajnber- ger	Erdevik		
170.	21.03. 1913.	Stefanija	ž	Šafer	Bela	Ela Vajnber- ger	Erdevik		
171.	14.05. 1820.	Moric	m	Švarc			Erdevik		02.12. 1860. Erdevik
172.	05.09. 1849.	Fani	ž	Švarc	Moric	Lili	Erdevik	29.08.1866. Erdevik; Salamon Rajs, Erdevik	
173.	27.02. 1851.	Markus	m	Švarc	Moric	Lili	Erdevik		
174.	09.01. 1853.	Eva	ž	Švarc	Moric	Lili	Erdevik		
175.	04.04. 1857.	Antonija	ž	Švarc	Moric	Lili	Erdevik		
176.	16.05. 1910.	Bertold	m	Šifer	Bela	Ela Vajnber- ger	Erdevik		
177.	02.06. 1886.	Samuel	m	Šmalc	Adolf	Helena Hubert	Bingula		
178.	23.02. 1853.	Jakob	m	Šmid	Jozef	Sali	Erdevik		21.03. 1860. Erdevik
179.	04.06. 1857.	Salamon	m	Šmid	Jozef	Sali	Erdevik		19.03. 1860. Erdevik
180.	15.11. 1858.	Gerson	m	Šmid	Jozef	Sali	Erdevik		
181.	24.03. 1863.	Natan	m	Šmid	Jozef	Sali	Erdevik		

182.	19.10. 1844.	Aleksan- dar	m	Šmucer	Moric	Juli Fraj- šteftler	Bingula		
183.	22.03. 1846.	Rezi	ž	Šmucer	Moric	Juli Fraj- šteftler	Bingula	24.07.1866. Erdevik; Simon Kon,Erdevik;	
184.	10.09. 1852.	Natan	m	Šmucer	Moric	Juli Fraj- šteftler	Bingula		
185.	03.12. 1854.	Adolf	m	Šmucer	Moric	Juli Fraj- šteftler	Bingula		29.01. 1858. Bingula
186.	07.01. 1857.	Jakob	m	Šmucer	Moric	Juli	Bingula		
187.	07.01. 1857.	Sali	ž	Šmucer	Moric	Juli	Bingula		
188.	04.04. 1881.	Juli	ž	Špicer	Berman	Frani Gusman	Bingula	23.12.1900. Erde- vik; Franc Švarc (Natan i Juli), Ba- nja Luka	
189.	26.08. 1900.	Elza	ž	Špicer	Dr. Adolf	Olga Štern	Erdevik		
190.	12.09. 1913.	Šarlot	ž	Šrotman	Sandor	Etel Šlezinger	Šid		
191.	25.02. 1809.	Ignac	m	Štajner			Erdevik	Drugi brak 30.04.1867. Er- devik; Jozefina Hefter udovica, Palanka	18.02. 1886. Erdevik
192.	13.10. 1838.	Hajnrih	m	Štajner	Ignac	Fani	Erdevik	21.10.1862. Er- devik; Adi Braun, Vukovar	
193.	20.20. 1840.	Markus	m	Štajner	Ignac	Fani	Erdevik		
194.	27.02. 1842.	Jozef	m	Štajner	Ignac	Fani	Erdevik		
195.	25.09. 1847.	Regina	ž	Štajner	Ignac	Fani	Erdevik	25.06.1867. Erdevik;Salamon Fišer, Erdevik	08.04 .1873. Erdevik

MATIČNE KNJIGE IZRAELSKÉ BOGOŠTOVNE OPŠTINE U ERDEVIKU

196.	20.09. 1850.	Leopold	m	Štajner	Ignac	Fani	Erdevik		28.05. 1871. Erdevik
197.	09.10. 1854.	Samuel	m	Štajner	Ignac	Fani	Erdevik	14.11.1876. Erdevik; Hani Lustig (Simon i Leni), Erdevik	23.11. 1930. Erdevik
198.	12.10. 1863.	Kati	ž	Štajner	Hajnrih	Ade Braun	Erdevik		
199.	07.07. 1865.	Fani	ž	Štajner	Moric	Jozefina Štern	Erdevik		
200.	02.10. 1865.	Majer	m	Štajner	Hajnrih	Ade Braun	Erdevik		26.09. 1866. Erdevik
201.	24.03. 1867.	Salamon	m	Štajner	Moric	Jozefina	Erdevik		
202.	16.03. 1869.	Ferdinand	m	Štajner	Moric	Jozefina	Erdevik		
203.	11.03. 1900.	Iren	ž	Štajner	Emanuel	Johana Špringer	Erdevik		
204.	02.06. 1901.	Roza	ž	Štajner	Emanuel	Hani Špringer	Erdevik		
205.	05.10. 1913.	Fradl	ž	Štajner	Majer Mozes	Gitel Lihtenštajn	Ilok		
206.	14.04. 1874.	Etel	ž	Štern	Jozef	Leonora Kon	Erdevik		
207.	23.10. 1874.	Man	m	Štern	Jozef	Leonora Kon	Erdevik		
208.	27.04. 1877.	Katarina	ž	Štern	Jozef	Leonora Kon	Erdevik		
209.	23.10. 1875.	Man	m	Štern	Jozef	Leonora Kon	Erdevik		
210.	27.04. 1877.	Kati	ž	Štern	Jozef	Leonora Kon	Erdevik		
211.	02.08. 1883.	Arnold	m	Štern	Jozef	Leonora Kon	Erdevik		13.02. 1884. Erdevik
212.	15.08. 1885.	Mari Ezli	ž	Štern	Jozef	Leonora Kon	Erdevik		

213.	07.09. 1913.	Irena	ž	Štern	Moric	Regma Ekštajn	Ilok		
214.	03.07. 1913.	Ignac P.	m	Štraus	Salamon	Fani	Ilok		
215.	23.06. 1889.	Jakob	m			Malvina Lustig	Kuku- jevci		

Napomene za tabelu I:

Br. 8 – 1936. godine prešao u rimokatoličku veru

Br. 13 – majka deteta je 1912. godine prešla iz rimokatoličke vere u judaizam

Br. 49 – promenio prezime u „Kovač“

Br. 60 – 1912. godine upisanoj i ocu promenjeno prezime u „Kordos“

Br. 114 – 1941. godine prešla u rimokatoličku veru

Br. 152 – 1914. godine promenio prezime u „Horvat“

Br. 187 – 1927. godine prešla u rimokatoličku veru

Br. 195 – Umro u Mitrovici i prenet u Erdevik

Tabela II – venčani

	Datum i mesto venčanja		Ime	Prezime	Mesto rođenja	Mesto stanovanja	Starost	Ime oca, ime i devojačko prezime majke, mesto stanovanja roditelja
1.	20.09. 1856. Čalma	Ženik	Simon	Erendiner		Bačinci	28	Josef, Bačinci
		Nevesta	Pepi	Rozenberg			23	Simon, Čalma
2.	04.07. 1860. Čalma	Ženik	Bernat	Hirt		Ilok	22	Izrael, Ilok
		Nevesta	Sali	Rozenberg			20	Julije, Kruščić
3.	28.10. 1862. Čalma	Ženik	Adolf	Klopfer		Čalma	22	Teriopol, Čalma
		Nevesta	Resi	Kraus			19	Bernhard, Čalma
4.	28.10. 1862. Čalma	Ženik	Ignac	Brandajc		Čalma	30	
		Nevesta	Hani	Kraus				Bernhard, Čalma

5.	06.05. 1867. Erdevik	Ženik	Filip	Štern		Ruma	30	Stejanovci(?)
		Nevesta	Beti	Kon			18	Erdevik
6.	31.10. 1871. Erdevik	Ženik	Jozef	Štern		Erdevik	34	Palanka
		Nevesta	Helena	Kon	Erdevik		20	Mihael, Erdevik
7.	08.01. 1884. Erdevik	Ženik	Adolf	Šmalc			24	Moric, Vukovar
		Nevesta	Lenka	Hubert	Bingula		18	Izrael, Erdevik
8.	23.05. 1886. Erdevik	Ženik	Adolf	Kon	Irig	Rivica dom 85	29	Herman i Rozala r. Štajn, Novi Sad
		Nevesta	Julesa	Hirt	Temerin		20	Bernat i Sali r. Rozenberg, Erdevik dom 35
9.	01.07. 1890. Vizić	Ženik	Jozef	Mojses	Kač	Kač	23	(nečitko ime oca) i Juli r. Piska, Kač dom 130
		Nevesta	Johana	Hirt	Vizić		22	Bernhard iz Erdevika i Sali r. Rozenberg, Vizić dom 52
10.	10.05. 1891. Erdevik	Ženik	Salamon	Kon	Nemačka Palanka	Erdevik	25	Šandor, Erdevik
		Nevesta	Regina	Epštajn	Nemačka Palanka		21	Aron i Fani r. Hubert, Erdevik Dom 130
11.	22.08. 1893. Bingula	Ženik	Natan Herman	Lebl	Kruščić	Kruščić	35	Samuel i Kati r. Špicer, Kruščić
		Nevesta	Kati	Špicer	Cerna		25	Berman, Bingula
12.	18.06. 1901. Bingula	Ženik	Sigmund, udovac	Rajh			33	Adam i Cili r. Lustig, Laskafalu (Čeminac ?)
		Nevesta	Kati, udovica	Grin	Apatin		33	Leopold Rozenberg i Eva r. Hekš, Apatin
13.	20.07. 1902. Erdevik	Ženik	Jakob, udovac	Birger			49	Samuel i Eva r. Lajpnik(?), Rijeka
		Nevesta	Sali, udovac	Skrotek	Nemačka Palanka		44	Adolf Epštajn i Fani, Nemačka Palanka

14.	12.06. 1905. Erdevik	Ženik	Adolf, udovac	Klajn			56	Leopold i Rozalija r. Pecke, Slankamen
		Nevesta	Etelka	Sulcbah			42	Leopold i Kati r. Klajn, Kruščić
15.	20.08. 1905. Erdevik	Ženik	Adolf, udovac	Lustig			66	Abraham i Regi, Palanka
		Nevesta	Johana, udovica	Klajn			53	Adolf Klajn i Regi r. Klajn, Kać(?)
16.	26.06. 1906. Erdevik	Ženik	Abraham, udovac	Gros			38	Jozef i Hani r. Hohštrac, Kukujevci
		Nevesta	Katarina	Klajn			24	Lipos(?) i Hani r. Vajs, Bač
17.	06.09. 1910. Čalma	Ženik	Moric	Zamlajč		Karlović	26	Adolf i Amalija r. Grosman, Karlović
		Nevesta	Marija	Klopfer			26	Adolf i Julija r. Lebl, Čalma
18.	27.08. 1912. Divoš	Ženik	Isidor	Klopfer	Čalma	Nova Pazova	28	Adolf i Julija(?), Čalma
		Nevesta	Julijana	Rozenberg	Divoš		22	Jozef i Roza r. Vajs, Divoš
19.	24.01. 1915. Erdevik	Ženik	Izrael	Terner	Stanislau		25	Juda i Čaje(?) r. Šprinca, Stanislau halicka ulica 59
		Nevesta	Feiga(?)	Šahter	Obertin Galacija		25	Herš i Frida r. Šahter, Sikloš
20.	03.07. 1917. Čalma	Ženik	Lazar	Rozenberg			30	Jozef i Roza r. Vajs, Divoš
		Nevesta	Zeni	Brandajc	Čalma		25	Sigmund i Berta r. Bergl, Čalma
21.	25.10. 1936. Erdevik	Ženik	Ištvan	Kolin	Šikloš		27	Isidor i Tereza r. Švarc, Šikloš
		Nevesta	Ljubica	Bijelić	Babina greda		23	Dr Samojlo i Hania r. Stokhamer, Erdevik

Tabela III – umrli

	Ime pokojnika	Prezime pokojnika	Datum smrti	Mesto smrti	Datum rođenja	Mesto rođenja
1.	Johana	Brandajc	02.11.1917.	Čalma	1844.	Čalma
2.	Simon	Breder	27.08.1924.	Erdevik	1848.	Pivnice
3.	Julijana	Brejer	08.03.1866.	Erdevik	1812.	Erdevik
4.	Rosalija	Brejer	25.03.1876.	Erdevik	1843.	Erdevik
5.	Julije	Vajnberger	28.06.1890.	Erdevik	1831.	Erdevik
6.	Jakob	Grin	10.12.1894.	Erdevik	1894.	Čalma
7.	Salamon	Dojč	04.10.1865.	Erdevik	1790.	Erdevik
8.	Lina	Epštajn	09.05.1883.	Erdevik	1865.	Erdevik
9.	Gerson	Epštajn	03.05.1890.	Erdevik	1861.	Erdevik
10.	Adolf	Epštajn	15.03.1895.	Erdevik	1820.	Nemačka Palanka
11.	Fani	Epštajn	17.11.1895.	Erdevik	1824.	Nemačka Palanka
12.	Samuel	Epštajn	01.12.1918.	Erdevik	1887.	
13.	Marija	Epštajn	01.12.1918.	Erdevik	1887.	
14.	Artur	Kelert	28.04.1883.	Erdevik	1882.	Erdevik
15.	Julijana	Klofer rođ. Lebl	23.01.1920.	Čalma	1841.	Savino selo
16.	Ana	Kon	03.06.1860.	Erdevik	14.03.1850.	Erdevik
17.	Ela	Kon	17.07.1884.	Erdevik	1884.	Erdevik
18.	Natan Hugo	Kon	18.09.1885.	Erdevik	1885.	Erdevik
19.	Hermina	Kon	17.06.1891.	Erdevik	1883.	Erdevik
20.	Gerson	Kon	28.08.1911.	Erdevik	1850.	Palanka
21.	Samuel	Lebl	06.12.1905.	Erdevik	1819.	Kruščić
22.	Samuel	Levi	07.09.1897.	Erdevik	1829.	Novi Sad
23.	Simon	Levi	31.07.1913.	Ilok	1848.	Tisafeldvar
24.	Rosalija	Levi rođ. Štern	28.03.1901.	Erdevik	1825.	Budim
25.	Jakob	Lustig	02.12.1889.	Zemun	1889.	Erdevik
26.	Etel	Lustig	28.07.1891.	Erdevik	1885.	Novi Sad

27.	Eleonora	Lustig	21.06.1894.	Erdevik	1831.	Erdevik
28.	Leonora	Lustig rođ. Hekš	31.03.1905.	Erdevik	1842.	Erdevik
29.	Adolf	Lustig	19.11.1913.	Erdevik	1838.	Palanka
30.	Jakob	Mandl	20.01.1913.	Beočin	1839.	Nadkalo
31.	Šandor	Rozenberg	/	Erdevik		Erdevik
32.	Vali	Rozenberg	22.08.1899.	Erdevik	1858.	Apatin
33.	Katrina	Rozenberg	16.06.1909.	Erdevik	1814.	
34.	Frida	Rozenberg	28.08.1911.	Divoš	1899.	Divoš
35.	Jozefina	Rozenberg	07.12.1916.	Divoš	1885.	Divoš
36.	J. Simon	Rozenberg	13.09.1918.	Erdevik	1846.	
37.	Josip	Rozenberg	24.04.1919.	Divoš	1851.	Divoš
38.	Roza	Rozenberg	15.03.1924.	Erdevik	1851.	Kruščić
39.	Jelena	Rotmiler	25.12.1888.	Erdevik	1855.	Erdevik dom 33
40.	Ignac Natan	Skratek	09.02.1898.	Erdevik	1856.	Bačka Tavaris
41.	Katarina	Sulcbah	20.12.1895.	Erdevik	1820.	Silbaš
42.	Gerson	Sulcbah	11.02.1936.	Erdevik	1853.	Kruščić
43.	Regina	Fišer	08.04.1873.	Erdevik	1849.	Erdevik
44.	Fraj	Fišl	06.04.1893.	Erdevik	1809.	Jankovac
45.	Julijana	Han	01.11.1924.	Ljuba	1862.	Ljuba
46.	Helena	Hekš	25.01.1891.	Erdevik	1876.	Moto...(?)
47.	Katarina	Hekš	02.06.1894.	Erdevik	1824.	Apatin
48.	Leopold	Hekš	30.12.1894.	Erdevik	1812.	Balašadarmat
49.	Geza	Hekš	12.06.1896.	Erdevik	1877.	Malovtis (Erdevik)
50.	Rosalija	Hendler	09.10.1875.	Ljuba	1867.	Ljuba
51.	Regina	Hendler	25.09.1883.	Erdevik	1879.	Erdevik
52.	Rosalija	Hirt	24.02.1918.	Erdevik	1841.	

53.	Bernhard	Hirt	16.02.1919.	Erdevik	1838.	Palanka
54.	Išmael	Hubert	19.07.1890.	Vukovar	1890.	Erdevik
55.	David	Šafer	06.05.1897.	Erdevik	1824.	Bačka Turija
56.	Samuel	Šafer	14.09.1908.	Erdevik	1859.	Turija
57.	Katarina	Šafer	20.08.1914.		1839.	Novi Sivac
58.	Samuel	Šafer	14.09.1908.	Erdevik	1859.	Turija
59.	Berman	Špicer	23.03.1912.	Erdevik	1838.	Ratkovo
60.	Etelka	Šrotman	15.10.1936.	Šid	1875.	Vojka
61.	Fani	Štajner	28.09.1862.	Erdevik	09.04.1818.	Erdevik
62.	Jozefa	Štajner	30.12.1884.	Erdevik dom 39	1811.	Erdevik
63.	Johana	Štajner	21.09.1917.	Erdevik	1854.	Erdevik
64.	(bez imena)		13.01.1884.	Erdevik	1884.	Erdevik

Napomene za tabelu III: Br. 64 – Roditelji deteta su Moric Farber i Kati Epštajn

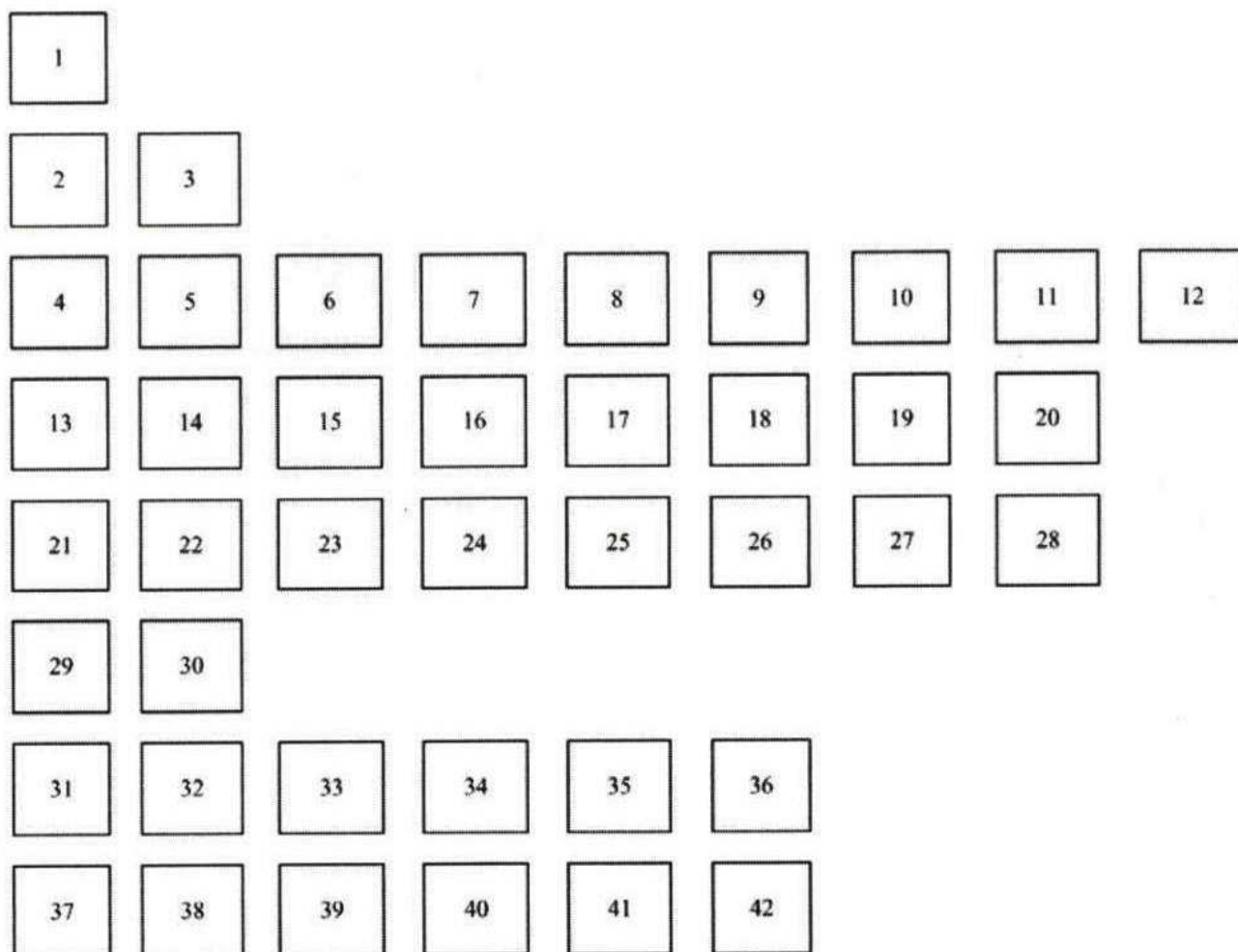
*

Na Jevrejskom groblju u Erdeviku sačuvani su spomenici sledećih osoba:³

1. Jafa Šmucer
2. Moše Grin
3. Simon Rozenberg (1847–1918)
4. Sara Levi
5. Simon Breder (1848–1924)
6. Katarina Rozenberg (1814–1909)
7. Sara Hirt rođ. Rozenberg (1841–1918)
8. Samuel Šafer (1859–1908)
9. Samuel Lebl (1819–1905)

³Spomenike su 09.04.2013. g. očistili i fotografisali Ljubica Jukić, akademski vajar, i Radovan Sremac, arheolog-kustos. Zahvaljujemo se gospođi Miri Derman na prevođu tekstova sa hebrejskog na srpski jezik.

10. Emanuel Lustig (1869–1902)
11. Bernat Hirt (1837–1919)
12. Vilhelm Šopke (1853–1906)
13. Adam Brejer (star 66 godina)
14. Rozalija rođena Štern (1826–1901)
15. Salomon Levi (1819–897)
16. Patšala(?) (možda Bat-Šeba), ćerka Moše Jehuda
17. Hava Štern
18. Mihael Koen
19. Vilhelm Rozenberg (1858–1899)
20. Pesa Koen
21. Ignac Štajner (1819–1896)
22. Fani Štajner (1818–1862)
23. Leopold Štajner (1850–1871)
24. Regina Fišer rođ. Štajner (1847–1873)
25. Johana Štajner rođ. Lustig (1851–1912) i Samuel Štajner (1852–1930)
26. Šlomo Naš
27. Leonora Lustig (1831–1894)
28. Kati Lustig (1866–1922)
29. Ignac Skratek (1857–1898)
30. Šmuel Lustig
31. David Šafer (1824–1897)
32. Fani Epštajn (1825–1895) i Adolf Epštajn (1820–1895)
33. Kati Hekš (1824–1894) i Leopold Hekš (1812–1894)
34. Tereza Fišel rođ. Hekš
35. Leonora Lustig rođ. Hekš (1842–1905)
36. Adolf Lustig (1838–1913)
37. Hermina Kon (1882–1892)
38. (nečitko ime) Štern (1866–1891)
39. Samuel Lustig (1858–1890)
40. Gerson Epštajn (1861–1890)
41. Helena Fuks (1790–1877)
42. Jozefina Fišl (umrla 1885)

Plan jevrejskog groblja u Erdeviku

Jevrejsko groblje u Erdeviku

Izvori

Matični ured Ilok – Zapisnici rođenih, venčanih i umrlih Izraelske bogoštovne opštine Ilok.

Istorijski arhiv „Srem“ F. 330 – Jevrejska veroispovedna opština Erdevik.

BIBLIOGRAFIJA

Gavrilović, S., 1989. *Jevreji u Sremu u 18. i prvoj polovini 19. veka*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti.

Đurčić, R., 1984. *Opština Šid*. Novi Sad: Prirodno-matematički fakultet i Institut za geografiju.

Jačov, M., 1990. *Srem na prelomu dva veka (17-18)*. Sremski Karlovci: Eparhija sremska.

Popović, D. J., 1950. *Srbi u Sremu do 1736/7. Istorija naselja i stanovništva*. Beograd: Srpska akademija nauka.

Šosberger, P., 1998. *Jevreji u Vojvodini. Kratak pregled istorije vojvođanskih Jevreja*. Novi Sad: Prometej.